

The background of the entire cover is a stylized, layered mountain landscape. It features various shades of gray and white, with some areas appearing more textured or detailed than others. The mountains are depicted with soft, flowing lines, giving it a dreamlike or ethereal quality. In the upper right, there is a bright, circular shape representing the sun or moon. A few small, dark silhouettes of birds are scattered in the sky area. The overall aesthetic is minimalist and serene.

JOHN ELDREDGE

ALLE DINGEN NIEUW

Hemel en aarde, en de vernieuwing
van alle dingen die je
dierbaar zijn

α

De bijbelteksten in dit boek zijn overgenomen uit de Herziene Statenvertaling, tenzij anders aangegeven.

ALLE DINGEN NIEUW

Copyright © 2017 by John Eldredge
Originally published in the U.S.A. under the title All things new.
Published by arrangement with Thomas Nelson, a division of
HarperCollins Christian Publishing.

Copyright Nederlandse uitgave © 2018: Uitgeverij Gideon
Auteur: John Eldredge
Vertaling: Monica van Bezooijen | Zoveel zinnen
Redactie: Amber Dijksterhuis | Letterkundig
Omslagontwerp en typografie: Jonathan Reining | Jore ontwerp
Jaar van uitgave: maart 2023

Uitgave: Uitgeverij Gideon, Hoornaar, Nederland
ISBN 978-90-5999-141-5
NUR 707

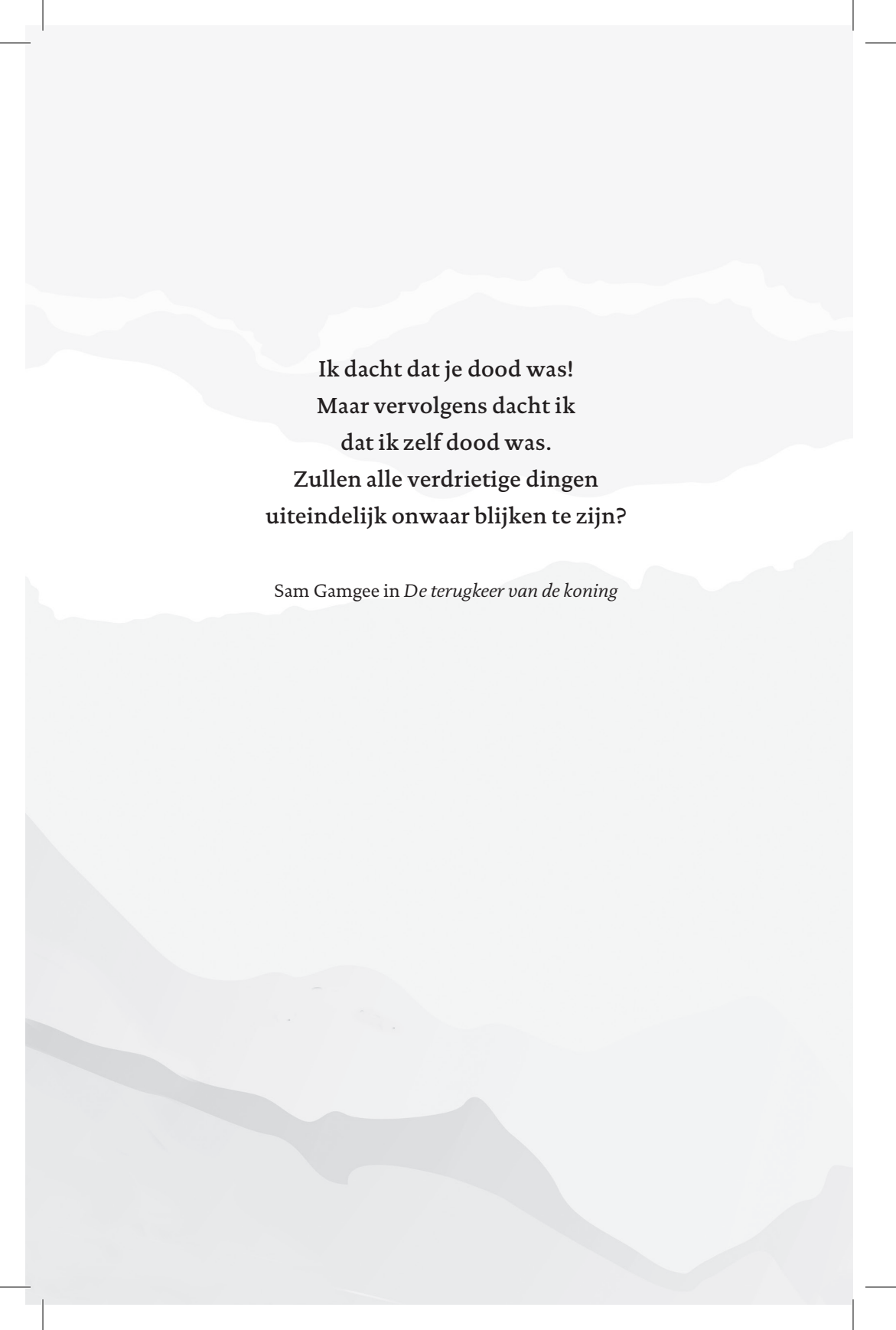
www.gideonboeken.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voor-
afgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this work may be reproduced in any
form by print, photoprint, microfilm, or any other means without
written permission of the publisher.

*Voor Patrick en Craig, die zich tijdens
het schrijven van dit boek aansloten
bij de Grote Wolk van getuigen.*

Ik dacht dat je dood was!
Maar vervolgens dacht ik
dat ik zelf dood was.
Zullen alle verdrietige dingen
uiteindelijk onwaar blijken te zijn?

Sam Gamgee in *De terugkeer van de koning*

INHOUD

Inleiding: Een adembenemende belofte 9

- 1 Is er een hoop die echt alles overwint? 14
- 2 De vernieuwing van alle dingen 31
- 3 Laten we eerlijk zijn 51
- 4 De nieuwe aarde 70
- 5 Ons herstel 91
- 6 De juiste versie van ieder verhaal 110
- 7 De omverwerping van het kwaad 132
- 8 Wat zullen we eigenlijk *doen*? 151
- 9 Het huwelijk tussen hemel en aarde 171
- 10 Grijp het met beide handen aan 192

Woord van dank 209

Over de auteur 210

Eindnoten 211

INLEIDING

Een adembenemende belofte

‘We zouden nu wel wat hoop kunnen gebruiken.’

Dat zei een vriendin van me, afgelopen week, toen we spraken over wat er allemaal gaande was in ons leven en in de wereld. We hadden het over het verlies van een geliefde collega, maar ook over hoe al onze kennissen moeilijke dingen te verduren krijgen. Normaal gesproken is mijn vriendin onder alle omstandigheden een heel veerkrachtige vrouw. Er viel een stilte in ons gesprek en toen zuchtte ze en sprak haar verlangen uit naar een beetje hoop.

Ja, hoop zou op dit moment goed van pas komen.

We doen ons best om de moed erin te houden, maar het gaat bepaald niet goed met de mensheid. Kijk maar naar een van onze vitale functies en je ziet het meteen. Het aantal mensen dat antidepressiva gebruikt is in de afgelopen twintig jaar explosief gestegen; van de meest voorgeschreven medicijnen staan antidepressiva op nummer drie.¹ Ik zie zeker het nut van medicatie, maar ik denk dat het wel iets zegt over ons als depressie een hoofdoorzaak is van allerlei vormen van arbeidsongeschiktheid wereldwijd.² Het aantal zelfdodingen schiet ook omhoog; afhankelijk van het land is het de eerste of tweede belangrijkste doodsoorzaak onder jonge mensen. In 2012 verloren we gedurende de oorlog in Afghanistan meer militairen aan zelfdoding dan aan de strijd zelf.³

Wat hoop betreft lijken we in een grote crisis te verkeren. Die is momenteel duidelijk zichtbaar in de politiek en de

economie, maar ook onzichtbaar aanwezig in de harten van miljoenen mensen.

Met hoop doel ik niet op wensdenken. Ik heb het niet over 'positief denken', zoals een vriend het noemt. Als ik spreek over hoop, bedoel ik *de vaste verwachting dat er iets goeds onderweg is*. Een rotsvaste verwachting, iets waarop we ons leven kunnen bouwen. Niet de wankele en kwetsbare hoop waarmee de meeste mensen zich proberen te redden.

Wat zou jij benoemen als de grootste hoop in jouw leven momenteel?

Als het christendom ook maar enigszins de moeite waard is, dan zou het de zegevierende intocht van een verbazingwekkende hoop moeten zijn, die in de menselijke geschiedenis inbreekt. Een hoop die alle voorgaande vormen van hoop ver overstijgt. Een onbreekbare, onblusbare hoop. Maar, om eerlijk te zijn, voelt dat wat door het christendom gepresenteerd wordt als 'hoop' maar al te vaak meer als een lokkertje. 'We begrijpen dat je uiteindelijk alles waarvan je houdt zult verliezen, dat je al veel bent kwijtgeraakt. Alles waarvan je houdt en wat je koestert, ieder kostbaar moment en iedere kostbare plek zul je kwijtraken, maar daarna mag je naar deze Nieuwe Plek Daarboven!' Zoals in een spelprogramma, waar je de auto of de vakantie naar een ver oord niet wint, maar wel wat koffers krijgt en keukenmessen.

De wereld gelooft daar niet in. En daar heeft ze heel goede redenen voor.

Als je nadenkt over de pijn, het lijden en de gebrokenheid in een kinderziekenhuis, een vluchtelingenkamp, een gewelddadig gezin of een door oorlog verscheurd dorp gedurende één enkele dag, dan is dat bijna te veel om te verdragen. Maar vermenigvuldig dat vervolgens met heel de planeet, alle dagen van het jaar en heel de geschiedenis lang. Er is wel een heel

buitensporige, verbazingwekkende, adembenemende hoop voor nodig om de kwelling en het trauma van deze wereld te overwinnen.

Hoe gaat God alle dingen rechtzetten? Hoe gaat Hij al het lijden en verlies van deze wereld en jouw eigen leven verlossen?

Je kunt je kop niet in het zand steken voor de werkelijkheid, toch? En hoe zit het met al je verlangens en dromen? Hoe zit het met al je bijzondere plekken en herinneringen, de dingen die je het meest dierbaar zijn? Is er geen hoop voor dat alles? We hunkeren naar verlossing; ons hart schreeuwt om *herstel*. En ik heb verbazingwekkend, adembenemend nieuws voor jou: *herstel* is exact wat Jezus beloofde. Ondanks wat je misschien verteld is, richtte Hij onze hoop niet op de grootste luchtbrug naar de hemel. Hij beloofde ‘om alle dingen nieuw te maken’, inclusief de aarde waarvan je houdt, ieder kostbaar deel ervan en jouw eigen verhaal (Mattheüs 19:28). Het hoogtepunt van heel de Bijbel ligt besloten in deze woorden: ‘Ik maak alle dingen nieuw’ (Openbaring 21:5). De dag van het Grote Herstel is aanstaande. Geen vernietiging – *herstel*. Dat is de enige hoop die sterk genoeg is om het anker van onze ziel te zijn: ‘Deze hoop hebben wij als een anker voor de ziel’ (Hebreeë 6:19).

Je huidige ervaring wordt vooral bepaald door hoe je je toekomst ziet. Kinderen die aan een lang schooljaar beginnen, hebben een heel ander gevoel bij het opstaan iedere morgen dan kinderen die weten dat de zomervakantie over een paar dagen begint. De vrouw die pasgeleden echtscheidingspapieren in handen kreeg, voelt zich heel anders over haar leven dan de vrouw die wakker wordt op de dag voor haar huwelijk. Welk gevoel we hebben bij onze toekomst heeft gigantische gevolgen voor ons hart nu. Als je wist dat God je leven en alles waarvan je iedere dag houdt zou gaan herstellen, als je

geloofde dat er een fantastische, heerlijke goedheid naar je onderweg was – niet in een vage hemel, maar hier, op deze aarde – dan zou je een hoop hebben waarmee je alles aankunt. Je zou een anker voor je ziel hebben, ‘een onbreekbare geestelijke reddingslijn, die ons voorbij het gordijn verbindt met de aanwezigheid van God’ (Hebreeëen 6:19, The Message).

Ik zal eerlijk zijn: als alles momenteel op rolletjes loopt in je leven en je alle redenen hebt om te geloven dat het zo zal blijven, dan is dit boek misschien niet geschikt voor jou. Maar als je je afvraagt waarom je ziel zich zo onzeker voelt en waar je naar uit kunt kijken, als je verlangt naar een onstuitbare, verbazingwekkende hoop die een anker voor je leven kan zijn, lees dan verder. Je zult er geen spijt van krijgen.

Stel je een schatkist voor.

Niet zo'n klein doosje op het nachtkastje van een meisje waar wellicht wat sieraden in zitten, maar een grote schatkist, groter dan elke koffer die je bezit, groter dan elke koffer die je ooit hebt gezien.

Stel je een massieveiken schatkist voor, zoals piraten wellicht gebruikten, met grote ijzeren scharnieren en een gigantische sluiting. De omvang, ouderdom en kracht van deze sterke kist laten zien dat hij gemaakt is voor de meest kostbare dingen.

Binnen in de kist bevinden zich alle dingen waarvan je wenste dat je ze op de een of andere manier terug zou kunnen krijgen. Alles wat je kwijt bent geraakt, alles waarvan je weet dat je het zult verliezen.

Wat zit er in jouw schatkist?

HOOFDSTUK 1

Is er een hoop die echt alles overwint?

*Het vereist geen moed om een optimist te zijn, maar
er is heel veel moed voor nodig om hoop te hebben.*

Rabbi Jonathan Sacks, *Celebrating Life*

De zonsopkomst vandaag was zo beloftevol.

Heel vroeg in de morgen stond ik bij het raam, biddend, starend naar de zon die de heuvels langzaam hulde in een gouden gloed. Het bos was volkomen roerloos, alsof de tijd stilstond. Ieder blaadje was gehuld in een warme, gouden gloed, als kaarslicht; de hele berghelling was ermee bedekt. Iets in de heldere, tedere schoonheid die heel het bos verlichtte, gaf me het gevoel dat alles goed zou komen.

Het is herfst nu en normaal gesproken word ik daar niet echt blij van. Ik houd niet zo van de komst van de herfst, omdat ik weet dat de lange winter al snel zal neerdalen, met meer duisternis dan licht. De wereld zal veel te lang in grijstinten gehuld gaan. Maar dit jaar ben ik opgelucht als ik zie hoe de bladeren oranje worden, het gras vaalbruin – hoe de aarde haar schoonheid aflegt nu ze in winterslaap gaat. Ik wil gewoon graag dat dit jaar voorbij is.

Januari begon met een zelfmoord in de familie; ik was degene die het telefoontje kreeg. Ik moest mijn middelste zoon zoeken

en hem vertellen dat de geliefde broer van zijn vrouw zich van het leven had beroofd. Vervolgens moesten wij tweeën naar haar toe om haar het nieuws te vertellen dat haar hart zou breken. Dat waren afschuwelijke dagen.

Een paar maanden later leken we enige verlichting van het verdriet te ontvangen, toen mijn oudste zoon en zijn vrouw en mijn rouwende zoon en schoondochter op een avond bij ons kwamen om Stasi en mij te vertellen dat we opa en oma zouden worden. Niet slechts één keer, maar twee keer, tegelijk – beide stellen waren in verwachting. Ze hadden T-shirts voor ons gemaakt; het gedeelde geluk was eenvoudigweg fantasistisch. We spraken over hoe de neefjes samen op zouden groeien, kleine cowboys die om het huis van oma en opa zouden rennen en vreugde en vrolijkheid zouden brengen. Misschien had geluk dan toch het laatste woord.

Vervolgens maakten onze oudste zoon en zijn geliefde vrouw een afschuwelijke, meedogenloze miskraam mee. Ik begroef mijn eerste kleinkind op de heuvel achter ons huis. We stonden als gezin om het kleine graf terwijl zijn gebroken moeder deze woorden uitsprak: ‘Patrick, de dag waarop we hoorden dat we zwanger van je waren was de mooiste van ons leven. En de dag waarop we je verloren was de afschuwelijkste.’ Je kinderen pijn zien lijden is het allerergste wat ik als vader heb meegemaakt.

Een paar maanden later was er een nieuwe belofte. De bruiloft van onze jongste zoon slokte onze aandacht op en dat was goed voor ons. Ik houd van bruiloften; ik houd van de schoonheid, de romantiek, alle sprookjesachtige symboliek. Ik houd van bruiloftsrecepties. Die van hen werd buiten gehouden onder de sterren op een zomeravond, met lichtjes in de bomen, lachen, dansen. Opnieuw klonk de fluistering dat alles goed zou komen. De beste bruiloftsfeesten hebben

iets bekoorlijks en betoverends, iets wat onze diepste hartverlangens prikkelt. Niemand wilde naar huis.

De volgende morgen genoten we allemaal nog na van het feest toen mijn telefoon ging. Onze lieve vriend Craig, die we meer dan veertig jaar kenden, belde om ons te vertellen dat het slechter ging met zijn kanker. Een maand eerder was hij bijna in remissie; nu zou hij binnen zes weken sterven. Ik beëindigde het gesprek en smiet mijn telefoon weg. Dit zou de tweede keer in mijn leven zijn dat ik mijn meest dierbare, nabije vriend zou verliezen.

En daarom vind ik het prima dat het herfst wordt; dat het jaar bijna voorbij is.

Laten we er geen doekjes om winden: het leven is wreed.

Er is amper voldoende goedheid om ons hart te prikkelen met verwachting en meer dan genoeg verdriet om ons ineen te doen krimpen. Als er meer ineenkrimpen is dan oprichten, dan vraag je je af of je niet beter kunt blijven zitten. 'Ik huilde toen ik geboren werd,' schreef de Engelse dichter George Herbert, 'en iedere dag laat zien waarom.'¹

Ja, het leven kan ook mooi zijn. Ik geniet van alle mooie dingen in het leven. Maar mag ik je erop wijzen dat de film die *La vita e bella* heet, zich afspeelt in een naziconcentratiekamp? Het verhaal laat op prachtige wijze zien hoe de vader houdt van zijn kleine jongen en hem beschermt tegen de gruwelijke werkelijkheid om hem heen. Maar de vader gaat uiteindelijk dood. Talloze mensen sterven uiteindelijk een afschuwelijke dood.

We hebben meer nodig dan een zonnige blik op het leven. Veel, oneindig veel meer. We hebben een onbreekbare, onblusbare hoop nodig.

Terwijl ik bij het raam stond voor mijn morgenwake, gaf het gouden licht van de zonsopgang iedere herfstkleur een nog

warmere tint. Het leek iets uit een schilderij – bovenaards, mythisch. Heel even voelde het allemaal zo veelbelovend. Je hebt misschien die belofte ook gevoeld, als je op een favoriet plekje was en de schoonheid zag van de rollende golven, of je verwonderde over de lentebloemen in de woestijn, of 's avonds door de straten van Parijs liep, of in je tuin zat met een kop koffie. Iets blijft tot ons fluisteren, door geliefde schoonheid heen.

‘Veel dingen in onze wereld beginnen met zien,’ schreef de Britse kunstenaar Lilius Trotter. ‘Voor ons ligt een mooi leven vol mogelijkheden.’²

Ik geniet van deze momenten; ze behoren tot mijn meest kostbare herinneringen. Maar wat het ook is dat zo’n belofte uitspreekt, het lijkt door onze vingers heen te glijpen als we ons ernaar uitstrekken. Ik weet dat het niets oplost als ik simpelweg wil dat dit jaar voorbij is. We weten immers niet wat het volgende jaar zal brengen. ‘Iedere dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad,’ zei de man met het meeste medeleven ooit.³

Waar verlangen we naar?

Ik blijf voortdurend mijn telefoon checken op e-mails en berichten.

Dat doe ik de hele dag door; ieder piepje trekt mijn aandacht. Ik doe dit nu al een hele poos en het grappige is dat ik niet echt houd van technologie. Ik wil niet met een emotionele navelstreng vastzitten aan mijn telefoon. Vanwaar dan die neiging? Wat verwacht ik? Het is alsof ik ergens naar zoek.

En ik ben niet de enige. Mensen checken hun apparaten zo’n 110 keer per dag – een derde van de uren dat ze wakker zijn.⁴ Ik weet dat we een dopaminekick krijgen als we een berichtje ontvangen, maar er is ook iets anders gaande.⁵ Na hier

maandenlang door geobsedeerd te zijn geweest, denk ik dat ik het begin te begrijpen – ik ben op zoek naar goed nieuws. Ik hoop erop, kijk ernaar uit, verlang naar goed nieuws. We moeten weten dat we iets goeds zullen ontvangen. We moeten er zeker van zijn dat ons een schitterende toekomst gegeven zal worden en dat die nooit, door niets of niemand, zal worden afgenomen.

Ik noemde al eerder de wereldwijde crisis van depressie en zelfdoding; vergelijkbare toenames zijn zichtbaar als het gaat om angst en verschillende verslavingen.⁶ Onze zoektocht naar geluk wordt steeds wanhopiger. Heb je al gemerkt hoeveel haat en woede er is? Als je tijd doorbrengt op sociale media dan weet je er alles van. Misschien zag je de uitwerking van het ongeluk in de dieren tuin van Cincinnati; haast niet te missen. In mei 2016 viel een drie jaar oud jongetje door de tralies in het hok van een mannetjesgorilla; de gorilla greep het jongetje en gooide hem wild omhoog. Het team dat verantwoordelijk was voor gevaarlijke dieren schoot de gorilla dood en redde het leven van het jongetje. Een sociale media-Tsjernobyl was het gevolg – wrede, venijnige kritiek op de dieren tuin en de ouders van het jongetje. Ik begrijp dat mensen heftige emoties kunnen ervaren, maar we hebben het hier over regelrechte *haat*. Er is niet veel voor nodig om die te ontketen.

Kort na de tragedie in de dieren tuin ging de nieuwe versie van de film *Ghostbusters* in première. Ik begrijp totaal niets van de giftige respons. De Afro-Amerikaanse actrice Leslie Jones, die speelt in de film, werd online gebombardeerd met ‘een stortvloed van porno, racistische uitspraken en hatelijke internetmemes’. Ze werd vergeleken met de gorilla die doodgeschoten was in de dieren tuin; ze ontving foto’s met menselijk sperma op haar gezicht.⁷ Vanwege een *film*?

Er is iets aan de hand met het menselijk hart. Je moet weten wat als je van dit alles iets wilt begrijpen.

Mensen zijn van nature uitgehongerde schepsels; ieder van ons wordt gekweld door een grote begeerte. We zijn geschapen voor volkomen geluk, vreugde en leven. Maar sinds we Eden kwijt zijn geraakt, hebben we nooit een dag van volledige volheid gekend; we zijn nooit blijvend verzadigd. Mensen zijn als geplukte bloemen – we zien er mooi uit, maar we zijn afgesneden van de wortel. We zijn wanhopige, begerige schepsels. We verlangen naar een huwelijk (of de hoop die een huwelijk biedt), een kind, ons werk, eten, seks, alcohol, avontuur, het volgende avondje uit, een nieuwe auto – wat dan ook om de pijn vanbinnen te verdoven. We zijn *uitgehongerde* wezens.

En we kennen geen binding. Ieder instituut dat ooit psychologische en morele stabiliteit bood valt uiteen – families, gemeenschappen, kerkelijke gemeenschappen. We vertrouwen niets of niemand meer; niet onze universiteiten of financiële instellingen, niet onze religieuze machtssystemen, en zeker niet onze politieke leiders. Deze afbraak voegt een vorm van ongeëvenaarde wanhoop toe aan onze geweldige honger.

Vervolgens staat de wereld ons uitgehongerde verlangen in de weg; ze zit ons voortdurend dwars. Mensen behandelen ons niet langer zoals we graag behandeld willen worden; we kunnen het geluk niet vinden dat we nodig hebben. Onze baas is zo wreed en dus zitten we hem dwars. Onze echtgenote weigert seksuele gemeenschap en dus gaan we ons te buiten op internet. Er komt geen einde aan onze plundertocht. Maar o wee – als iemand onze wanhopige honger dwarsboomt, dan voelen we de razernij van onze woede. We staan klaar om te doden. Mensen schieten elkaar neer vanwege een verkeersongeluk. Ouders mishandelen een baby die hen 's nachts

wakker houdt. Op de sociale media straffen we elkaar op wraak-zuchtige wijze af.

Dat is onze huidige conditie – uitgehongerd, psychologisch ongeremd, in toenemende mate wanhopig, een gevaar voor wat ons ook maar in de weg staat. Niets lijkt dit afglijden naar chaos te kunnen tegenhouden. ‘De valk hoort de valkenier niet meer,’ waarschuwde de dichter W.B. Yeats in ‘De Wederkomst’:

‘Alles gaat stuk; het midden houdt geen stand;
De wereld moet het doen met anarchie.’

Wat er hier verder ook speelt, we hebben overduidelijk de hoop verloren. We hebben geen vast vertrouwen dat ons iets goeds te wachten staat. Toen mijn vriendin zei dat we wel wat hoop konden gebruiken, had ze wellicht op profetische wijze het laatste woord over de mensheid.

Op zoek naar een krachtiger hoop

De Schrift ziet hoop als een van de Drie Grote Krachten van het menselijk bestaan:

‘En nu blijven geloof, hoop en liefde’ (1 Korinthe 13:13).

God zegt dat deze drie blijven en benoemt ze daarmee als onsterfelijke krachten. Een leven zonder geloof heeft geen betekenis; een leven zonder liefde is het leven niet waard, een leven zonder hoop is een duistere kerker waaruit je niet kunt ontsnappen. Het gaat hier niet simpelweg om ‘deugden’. Geloof, hoop en liefde zijn gigantische *krachten* die bedoeld zijn om je leven voorwaarts en opwaarts te stuwten; ze zijn jouw vleugels en de kracht om die te gebruiken.

Hoop speelt hierin naar mijn idee een sleutelrol. Als je geen hoop meer hebt, is het heel moeilijk om lief te hebben; hopeloosheid drijft je dan tot een onverschillige houding. Wat doet het ertoe als je geloof hebt, maar geen hoop? Geloof is dan slechts een star dogma, niet iets om naar uit te kijken. Hoop is de wind in je zeilen, de veerkracht in je pas. Hoop is zo essentieel voor je bestaan dat de Schrift hoop ‘een anker voor de ziel’ noemt (Hebreeën 6:19).

In een ongeremde wereld hebben we een hoop nodig die ons kan verankeren.

Iemand die vecht tegen kanker – of welke ziekte ook – zal je vertellen dat hoop van levensbelang is om te overleven. Laat de hoop los en je lichaam lijkt het gevecht op te geven. Ieder die de pijnlijke weg van echtscheiding is gegaan, weet dat hoop de reddingsboei van een huwelijk is; geef je de hoop op, dan is er geen reden meer om je best te doen bij elkaar te blijven. Mensen die de hoop verliezen maken minder kans om een vliegkamp of andere levensbedreigende situaties te overleven. Hoop is een bepalende factor om armoede te overwinnen. Hoop heelt letterlijk de structuur van je brein.⁸

Om de schoonheid en kracht van hoop goed te bevatten, hoef je alleen maar te bedenken hoe het is om alle hoop te verliezen. Ik huiver; mijn momenten van wanhoop zijn de donkerste herinneringen in mijn leven. Als we de hoop verliezen, dwalen we af naar de schaduwlanden van de hel, waar men volgens Dante ‘alle hoop afwijst’.⁹ Hoop is het zonlicht van de ziel; zonder hoop verkeert onze innerlijke wereld in schaduwen. Maar net als een zonsopgang in het hart, laat hoop licht schijnen over onze visie op al het andere, zet die al het andere in een nieuw licht. Het was niet alleen de zon die de berg vanmorgen in vuur en vlam zette – het was *hoop*. Geloof is iets wat terugblijkt – we herinneren ons de manieren

waarop God zich tot zijn volk, en tot ons, gewend heeft en dat versterkt ons geloof dat Hij zich opnieuw tot ons zal wenden. Liefde wordt uitgeoefend in het heden; we hebben lief in het 'hier en nu'. Hoop is uniek; hoop verlangt, ziet uit naar het goede dat komt. Hoop strekt zich uit naar de toekomst om zich vast te grijpen aan iets wat we nog niet hebben, en nog niet eens zien.

Krachtige hoop grijpt naar de toekomst die er nog niet is; het is de *zekere verwachting dat ons iets goeds te wachten staat*.

Het is misschien goed om even stil te staan en jezelf de volgende vraag te stellen: *'Hoe staat het met mijn hoop op dit moment? Waar is mijn hoop op dit moment op gevestigd?'*

De oplossing van het belofteraadsel

Met optimisme gaan we het niet redden. Een positieve blik zal ons in de tijd waarin we nu leven ook niet overeind houden. Vanwege het gegeven dat hoop zo cruciaal is voor ons leven, moet de allerbelangrijkste vraag zijn: 'Waar vinden we de hoop die al het hartzeer van deze wereld kan overwinnen?'

'We voelen allemaal wel aan wat het raadsel van deze aarde is,' schreef G.K. Chesterton. 'Het mysterie van het leven is het duidelijkste deel ervan. Duistere wolken en nevels, verwarrende mist; dat is het dagelijks weerbericht van deze wereld.'¹⁰

Dank je, Gilbert; heerlijk als iemand zo perfect onder woorden brengt wat we allemaal weten, maar nooit zelf benoemen. Ik denk dat het mysterie in hoofdlijnen hierop neerkomt: In het weefsel van het leven lijkt een of andere belofte verweven. Die komt tot ons op gouden momenten, door schoonheid die ons de adem beneemt, door kostbare herinneringen en de hoop die zelfs een verjaardag of vakantie kan opwekken. Die komt vooral tot ons door de aarde zelf.

Die belofte sluit perfect aan bij het diepste verlangen van ons hart – het verlangen dat het leven zo verloopt als het altijd bedoeld is. De fluisteringen van deze belofte raken een onstuimige hoop aan, diep in ons hart, een hoop die we nauwelijks durven te benoemen.

Zal die ooit in vervulling gaan?

Dat is het mysterie; dat is het raadsel. Laten we dus hier beginnen. Misschien kunnen we vanaf hier het spoor oppikken.

Het klinkt misschien wat vreemd voor een man om toe te geven, maar ik voel een soort medeleven met de schoenenobsessie van Imelda.

Voor diegenen die het schandaal in de jaren tachtig hebben gemist: Imelda Marcos was getrouwd met Ferdinand, voormalig president van de Filippijnen. In 1986 werden ze uit hun macht gezet en vluchtten ze het land uit. Ze lieten een fascinerende schat achter: designerschoenen. Duizenden en duizenden. Zoals zo veel collega-dictators leidden Marcos en zijn vrouw een extravagant leven – betaald door de staat natuurlijk – terwijl hun volk blootvoets over straat liep. Tot zover de afzetting van de president. Het gerucht ging dat Imelda iets met schoenen had, maar de waarheid bleek nog vreemder te zijn dan de verzinsels. Haar persoonlijke collectie bevatte 1060 tot 7500 paar schoenen.¹¹

Denk je eens even in – meters en meters schitterende, oogverblindende schoenen uit de beste ateliers ter wereld. Als je tien jaar lang elke dag een nieuw paar zou dragen, dan zou je ze nog niet allemaal aan kunnen doen.

Wat brengt iemand ertoe om zo obsessief mooie dingen te verzamelen die hij of zij nooit kan zien, laat staan op een zinvolle manier gebruiken?

In de media kreeg Imelda er flink van langs, maar ik vond de